

De hunkering naar dat wat niet meer is, kan een menselijke ziel folteren en hoop geven tegelijk. In deze serie bespiegelende interviews over leven met een gemis.

‘Psalm 34 is voor mij de ultieme troost’

tekst **Wilfred Hermans** beeld **Jelte Bergwerff**

Muzikant, producer en componist **Minco Eggersman** verloor zijn moeder toen hij zestien was. Zijn eigen muziek brengt de herinnering aan haar naar boven. Dat troost, maar het spelen van sommige nummers deed ook zoveel pijn dat hij vaak huilend het podium afstapte. “Ze overleed toen ik niet op mijn leukst was. Dat spijt me.”

Minco (41): “Ik denk niet dagelijks aan haar, maar er zijn momenten dat ik bij haar terechtkom, vaak wanneer ik muziek maak. Dan kom ik direct bij de essentie van het bestaan, van wie ik ben en dus bij het verlies van mijn moeder. Sterker: er is geen album waarop ik niet aan haar refereer. Mijn muziek troost mijzelf ook, heel erg zelfs. Maar als ik na een uur klaar ben, flikker ik m'n gitaar in de hoek en ben ik soms helemaal kapot. Dan heb ik even gerouwd, ja. Muziek is voor mij de ultieme taal om mezelf uit te drukken, dus als je vraagt welke muziek ik hoor als ik aan haar denk, is dat moeilijk in woorden te vatten. Het is vooral een gevoel, en ik zou niet weten hoe ik mijn geval anders zou kunnen uitleggen dan via mijn muziek. Ik zou iets kunnen spelen, maar dat komt niet over op papier. Net zo goed vind ik het ingewikkeld om mijn muziek en teksten uit te leggen. Als mensen daarnaar vragen, denk ik altijd: je hebt er zojuist naar geluisterd, dat was het. Begrijp je het niet, draai het dan nog maar twintig keer, of kom over een jaar nog eens terug. Wel kan ik verwijzen naar mijn muziek als ik aan mijn moeder denk, bijvoorbeeld het nummer *Ik Weet*, over gebrokenheid, niet begrijpen waarom het leven zo pijnlijk kan zijn, maar toch vertrouwen dat het oké is en goedkomt. Dat heb ik ook bij haar: ik voel een pijnlijk verlies, maar troost mij met de

wetenschap dat ze verlost is van ondraaglijke pijnen en bij God is.”

MIJMERINGEN EN DE ZEE

“Nu ik 41 ben, heb ik mijn moeder overleefd. Toen het zo ver was, raakte me dat diep. Dit was het dan, haar leven. De laatste tien jaar waren ook nog eens ellendig, aanvankelijk door heftige migraine en een hernia, op het laatst door kanker. Geleidelijk ging ze van lopen naar strompelen en van een rolstoel naar

GEBROKENHEID IS
ONDERDEEL VAN HET
LEVEN: HET WAS NACHT;
IK VOEL ME ALLEEN, GOD
IS VER WEG, EN TOCH
VERTROUW IK

een bed. Vaak gingen uitjes of vakanties vanwege haar ziekte niet door. Daarom koester ik foto's van de momenten dat we er wel op uit gingen, zoals samen op de boot naar Ameland. Ameland is een metafoor geworden voor letterlijk even ontsnappen uit de misère. Later zijn vergezichten, mijmeringen en

de zee thema's geworden die in meerdere van mijn nummers terugkeren, bijvoorbeeld *All Things End In Waters, De Zee en Ko*. Ko leegt het net van zijn verlangens, ofwel: de zee helpt resetten."

DOOD IN DE OGEN

"Mijn moeder hield van films. Als componist van filmmuziek is films kijken inmiddels mijn werk geworden. Het lijkt me dan ook fantastisch dat zij met de trein hier aankomt op Amsterdam CS, met de veerpont over het IJ, en dat ik met haar naar EYE zou gaan om een mooie, Russische klassieke film te kijken. Daarna zouden we lekker gaan eten, daar hield ze ook van, net als ik. Ik zou haar vertellen dat ik van haar houd, dat ik trots op haar ben en spijt heb van hoe recalcitrant ik als puber soms was. Puberen hoort erbij, maar ik heb nooit een andere kant kunnen laten zien, een gemiste kans. Wellicht maak ik het voor mezelf groter dan het is, dat zeggen vrienden ook, maar toch heb ik er verdriet van. Ons contact stopte toen ik niet op mijn leukst was. Behalve de nacht waarin ze stierf. Ze lag al op bed te lezen, ziek. Zo was het al tijden, dus ik wilde zoals gewoonlijk roepen dat ik naar bed ging. Maar die avond had ik het sterke gevoel: ik moet naar boven, haar een kus geven. Ze knuffelde me. Ik liep naar beneden en zei tegen m'n zusjes: 'Julie moeten echt naar mama toe, want ik keek de dood in de ogen'. Een bijna lompe opmerking, maar dat recalcitrante puberbrein had het toch bij het rechte eind, want die nacht overleed ze."

JANKEND HET PODIUM AF

"Na haar dood werd muziek mijn uitlaatklep; ik zou niet weten hoe ik anders met mijn emoties om had moeten gaan. In ons gezin werd er weinig over het verdriet gesproken; mijn vader had het druk met zijn eigen zaak en drie kinderen, zijn leven stond natuurlijk op z'n kop. Overigens heb ik, nu ik zelf vader ben, des te meer bewondering voor hoe hij er voor ons was, op zijn manier. Destijds haalde ik troost uit de muziek die ik toen luisterde, bijvoorbeeld het nummer *Tuesday Mourning* van de hardrockband Holy Soldier, ik herinner me de uitroep 'Mama!' in het refrein. Duidelijke taal. Maar vrij snel was het vooral mijn eigen muziek die me troostte.

Ondertussen kwam mijn muzikale carrière snel van de grond, vooral via mijn band *at the close of every day*. We sloten optredens vaak af met het nummer 'Ik weet', waarna ik meestal jankend het podium afstapte, de wond weer helemaal open. Dat was zo slopend dat ik het niet meer speel – de band bestaat ook niet meer. In 2010 kwam mijn zwaarste plaat uit, *Hamden*, een soloalbum. Een luisteraar schreef me nadien dat hij een groot fan was van oudere werk, maar dat hij niets had met dit album, tot zijn vader overleed. Daarna kon hij geen enkele muziek meer verdragen, behalve *Hamden*. Het is een donkere plaat, en blijkbaar moet je als luisteraar ook op zo'n donker punt zijn aanbeland om het te laten landen. Dat mijn muziek mij en dus ook anderen kan troosten, is voor mij het hoogst haalbare. En dat anderen mijn muziek te zwaar vinden, is prima; voor hen is er BLØF, of zo."

TROOSTPRIJS

"Het meest mis ik ons contact; ik kan haar niks meer vragen, mijn kinderen van acht, tien en twaalf jaar niet aan haar voorstellen. Wel heb ik mijn kinderen verteld dat 'papa zijn melancholische kant van oma heeft'. Ze hield van een bepaalde kleur, ik kom niet op de naam. Zie je dat huisje daar? Tussen dat groen en dit groen aan de muur. Daar droeg ze kleding van, sjaals, dus die kleur doet me aan haar denken. Ja, de wond is er nog. Soms komt er een korst op en denk ik er maanden niet aan, totdat iemand er opeens tegenaan stoot en 'ie nog blijkt te etteren. Dat kan tijdens een filmfragment zijn waarin iemand een familielid verliest, maar ook als ik naar mijn eigen muziek luister. Dan kan ik zomaar in huilen uitbarsten en het eerstvolgende uur fysiek gesloopt zijn, alsof ik een lange tenniswedstrijd heb gespeeld. *Ik weet* is zo'n nummer, maar ook *No one can hurt me like I do*, van het album *Troostprijs*. In het woord *troostprijs* zit ook weer dat dubbele; je krijgt een prijs, prachtig, maar je hebt niet gewonnen. Wat die prijs is? Dat je toch gelukkig kunt zijn, ook al is het leven gebroken."

LICHT DOOR DE RAMEN

"Welk nummer van mezelf ik aan haar zou willen laten horen? *In the light I wrap my tears*. Ik schreef het in een kerk in Tilburg, vlak voor een optreden. Ik zat daar en werd overmand door een gevoel van gemis. Mijn moeder zong in een kerkkoor; zo'n grote, galvende ruimte deed me dus gelijk aan haar denken. Ook stap ik vakanties met m'n gezin altijd een kerk binnen. Dan steek ik een kaarsje voor mijn moeder aan en gaan we ergens zitten, een beetje mijmeren. Mijn kinderen zien meestal wel dat hun vader verdrietig is, en dat maakt hen ook verdrietig. De titel, *'In the light I wrap my tears'*, vind ik de mooiste zin. Een troostrijke, poëtische vondst. Het gebeurde ook letterlijk: het licht viel door de ramen, op mij.

Ik keek uit op een Christusfiguur aan de muur. Op dat moment ervoer ik iets van troost uit mijn geloof. Waar mensen rondom een overlijden vaak God de schuld geven, had ik sterk het gevoel dat Hij naast mij zat en net zo sterk rouwde om het verlies van mijn moeder als ikzelf. In *no time* kwam dat nummer eruit. Daarna liep ik de kerk uit alsof ik onder een wals had gelegen."

BIJNA VERZWOEGEN

"Vanuit mijn werk heb ik dertien jaar de serie Psalmen voor Nu geproduceerd. Vaak zei ik nee tegen klussen uit de gospelwereld, omdat ik het meestal niet uitdagend of vernieuwend vond – totdat de psalmen voorbijkwamen. Iemand uit het team had gezegd: 'Er is maar één persoon die dit moet doen, en dat is Minco Eggersman. Het moet niet 'gospel' klinken, maar als rauwe popplaten'. En dat klopt. Als ik me ergens thuis voel, is dat bij de psalmen. Daarin wordt het leven in de breedste zin rechtgedaan. Als je dagenlang met die psalmen bezig bent, slijten ze in je ziel. Van psalm 34, 'Stralen van geluk', kreeg ik alleen al van de tekst een brok in mijn keel. En nog steeds, elke keer als ik 'm hoor; degene die de psalm op de plaat heeft ingezongen, zong dit lied toen onze zoon werd opgedragen. In de tekst wordt recht gedaan aan de gebrokenheid, maar er is ook hoop, en

een belofte. Het begint met danken onder alles: 'Altijd wil ik de Heer bedanken'. Dat vind ik soms moeilijk, maar ik wil het wel. Een tijdje geleden zat een vriend van mij diep in de shit. Elke ochtend sms'te ik hem: 'Totaal gebroken mensen, God is heel dichtbij' – ook een zin uit dat lied. In de evangelische wereld mis ik dat nog weleens; het moet allemaal fijn en goed zijn, en zo niet, dan zal er wel iets mis met je zijn. Terwijl: ik zie dat de gebrokenheid onderdeel is van het leven. Het was nacht; ik voel me alleen, God is ver weg, en toch vertrouw ik. Keihard recht doen aan iemands depressie. Geen vrolijk sausje, nee, bām, het is gewoon shit. Tegelijk is dit heel spannend, want op dat punt kun je het ook verliezen; God, je geloof. Je verzwelgt bijna – daar gaat mijn album *Hamden* ook over. Maar toch is er altijd dat straaltje licht, God. *There is a crack in everything, that's how the light get's in*, Leonard Cohen. Of, met psalm 34 uit Psalmen voor Nu: 'Signalen van vertwijfeling, de zachtste kreet van pijn, hij vangt ze op en geeft bevrijding'. Dat is voor mij de ultieme troost."

ALS MENSEN
OM UITLEG
VRAGEN,
DENK IK
ALTIJD: JE
HEBT ER
ZOJUUST
NAAR
GELUISTERD,
DAT WAS HET